

MLADÁ FRONTA a.s.

Zemřel Umberto Eco

Světová literatura ztratila neúnavného vypravěče a hledače významů.

PROFIL
str. 12–13

Renesance malých kin

Tržby kin s jedním či dvěma sály loni dosáhly 427 milionů korun. Nejvíce za čtrnáct let.

BYZNYS
str. 4

📈 CZK/EUR • 27,025 / -0,005 Kč 📈 CZK/USD • 24,351 / +0,024 Kč 📉 PX • 871,22 / -0,83 % 📉 EUROSTOXX 50 • 2 871,05 / -0,83 % 📉 ZLATO • 1 227,45 \$ / -0,30 %

KOMENTÁŘ: UPEČENO JEŠTĚ ZDALEKA NENÍ / str. 16

Krátce

ČSSD chce znovu navýšit minimální mzdu

Sociální demokraté budou ve vládě prosazovat růst minimální mzdy o dalších 1100 korun na celkových jedenáct tisíc **str. 3**

Srovnávač Chytrý Honza získal investora

Nizozemská finanční skupina Aegon koupila minoritní podíl ve společnosti Chytrý Honza, která v Česku provozuje on-line srovnávač a e-shop s finančními produkty. **str. 5**

Firmám v USA se propadají zisky

Zámořský byznys se potýká s kolapsem komoditního trhu, slabým dolarem i zpomalující poptávkou ze zahraničí. **str. 6**

twitter.com/e15news

DANIEL NOVÁK:

Když jsem od něj jako první četl Jak napsat diplomovou práci, byl jsem unešený. U Jména růže jsem se vzdal. R.I.P. na Pražském hřbitově...

přečtěte si:

SPECIÁL
Audit, daně

Chatrná dohoda

„Opuštění
Evropské unie
by bylo skokem
do temnoty,

britský premiér
David Cameron

Evropská unie si po uplynulém summitu mohla oddychnout, že o ostrovní království zatím nepřišla. Nejistota ale zůstává.

UDÁLOSTI / str. 6 NÁZORY / str. 16

9 771803 454307 16056

Foto: tisk

Zápisník
Jany Havligerové

Život bez parkoviště

Parlamentní strana Úsvit – Národní koalice mění kvůli sblížení s Blokem proti islámu svůj název na Úsvit s Blokem proti islámu. Je to prý jednoduchá reakce na to, že vzájemné propojování není čím dál tím užší. Hlavně že z Okamurových pohrobků hned tak nebude Úsvit nového věku.

Poslanci se projednou shodují, na partajní příslušnost nehledě. Ke společnému vzepětí je vyburcovala vidina, že by z Malostranského náměstí mělo zmizet parkoviště, které hojně využívají. Podle Romana Váni z ČSSD je s auty náměstí hezčí, smysluplnější, živější. Bez aut bude ošklivější, nelidské. Šéf poslanců TOP 09 František Laudát přidal, že kdyby měli poslanci jezdit MHD, byl by to úplně jiný životní styl. Nikdo prý nemá tak rozbitý život jako poslanec, takže oni si to parkovací stání prostě zaslouží. Stupeň rozbitosti života páně poslanců se dá těžko posoudit, pokud jde o úplně jiný životní styl, je to jiná. Bez parkoviště by zkusili, jak žije většina jejich voličů.

Senátor a předseda Strany práv občanů Jan Veleba si postěžoval, že mu Facebook zablokoval účet. Mínil, že je to sofistikovaná cenzura za jeho nepohodlné názory, zvláště za článek, v němž popsal, jak viděl na Pražském hradě modlící se muslimy. Tím přímo ťal do živého. Potvrzuje. Zvláště to platí o pasáži „modlitební obřad vykonávali v jednotném rytmu – klek, hlava na zem, klek“.

Protagonisté dne

Jiří PATÁK

SPOLUMAJITEL CHYTŘÉHO HONZY

Společnost prodala nizozemské finanční skupině Aegon minoritní podíl. Uspělo to chystanou expanzí na globální finanční trh.

str. 5

John KERRY

AMERICKÝ MINISTR ZAHRANIČÍ

Oznámil, že s Rusy vyjednal podmínky příměří v Sýrii. To je podmínkou pro obnovení pozastavených mírových rozhovorů.

str. 11

Gianfranco ROSI

ITALSKÝ REŽISÉR

Za svůj film Požár na moři s uprchlickou tematikou získal nejvyšší cenu filmového festivalu Berlinale.

str. 18

Foto: tisk

KRITIKA. Šéf Evropské komise Jean-Claude Juncker (vlevo) se na summitu EU zdraví s českým premiérem Bohuslavem Sobotkou (ČSSD). Ten za své postoje prezentované na setkání sklídl kritiku nejen z části pravice, ale i od komunistů. Podle předsedy KSČM Vojtěcha Filipa se vstřícným postojem k Velké Británii podílí na dezintegraci unie.

Obhájili jsme zájmy občanů, míní Sobotka

■ Premiér David Cameron vyjednal v Bruselu nové podmínky pro Brity. Plebiscit o setrvání země v EU vyhlásil na 23. červen. Česko podle premiéra Bohuslava Sobotky (ČSSD) upravilo britské představy o omezení sociálních dávek pro cizince.

Jana Havligerová

Základem české pozice na summitu EU byla nediskriminace českých občanů, rovné zacházení s evropskými občany ve Velké Británii a zachování svobody pohybu a možnosti pracovat v zahraničí, uvedl Sobotka.

„V rámci snahy udržet jednotu a dosáhnout shody s Velkou Británií jsme do poslední chvíle a velmi energicky bojovali za práva našich občanů,“ řekl Sobotka. Česko podle něho dokázalo hlavně zastavit původní britskou představu o úplném zrušení dětských přídatků, jež ve Velké Británii pobírají lidé, kteří tam pracují a své děti ponechali v rodné zemi. Místo

toho bude existovat možnost indexovat výši přídatku na úroveň státu, kde dítě bydlí. Indexace se ovšem nemá stát preceden-tem pro možnou změnu dalších sociálních dávek vyplácených do zahraničí. Nebude se také

snížit až v roce 2020. Pro nově přicházející pracovníky ale omezení výše příspěvku začne platit okamžitě po přijetí legislativy, nejspíše tedy od roku 2018.

Velká Británie bude podle dosažené dohody moci využívat takzvanou záchrannou brzdu. To znamená, že v případě velké zátěže sociálního systému bude moci nejrůznější státem vyplácené dávky a benefity omezit nově přicházejícím na pracovní trh, a to až na čtyři roky. Tvrdá diskuze se ale vedla o době, po kterou může tato brzda existovat. Cameron v součtu několika prodloužení žádal celkem o třináct let, výsledným kompromisem je jednorázových sedm roků.

V zásadě do ztracena vyzněla debata o migraci s tím, že pro EU zůstává klíčem k migrační krizi Turecko. Ostatní řešení jsou možná, ale nesmí komplikovat hlavní směr spolupráce. **NÁZORY str. 16**

Česko podle premiéra Sobotky dokázalo
zastavit
původní britskou představu o úplném zrušení dětských přídatků.

vztahovat na zaměstnance, kteří za prací do sousedního státu jen dojíždějí a na noc se vrací domů.

„Je to pro nás zásadní. Máme velké množství pendlerů, kteří dojíždějí pracovat do Německa, do Rakouska,“ uvedl premiér. Podařilo se také vyjednat přechodné období pro lidi, kteří už ve Velké Británii pracují a příspěvky pobírají. Těm by se měly

twitter.com/e15news

BOHUSLAV SOBOTKA:

Je to důležitá chvíle. Evropa projevila obrovskou vůli pokračovat jako silné společenství. Snad to vydrží při řešení dalších problémů.

Vedení ČSSD žádá další zvýšení minimální mzdy

■ Svaz průmyslu a dopravy skokový růst mezd odmítá, záměr považuje za předvolební populismus.

Pavel Otto

O dalších 1100 korun na celkových jedenáct tisíc by se od ledna měla zvýšit minimální mzda. S návrhem premiéra a šefa ČSSD Bohuslava Sobotky souhlasil Ústřední výkonný výbor strany. Ta bude také dál prosazovat, aby zaměstnanci dostávali náhradu mzdy za první tři dny nemoci. Odbory jsou pro, proti je Svaz průmyslu a dopravy.

„Rádi bychom v první polovině letošního roku dospěli ke zvýšení minimální mzdy pro rok 2017. I po sedmadvaceti letech od listopadu 1989 se životní úroveň občanů České republiky od těch na Západě liší. Ta propast je opravdu velká,“ řekl Sobotka.

Socialisté by životní úroveň zvýšili jak růstem minimální mzdy, tak platů ve veřejném sektoru. „Nejdříve se chceme domluvit v koalici na finančním rámci,“ dodal ministerský předseda. Za ne-spravedlnost považuje neplacení nemocenské, i v tomto případě ovšem chybí shoda ve vládní formaci. ČSSD navrhuje dvě varianty: obnovení výplaty nemocenské v prvních třech dnech nemoci nebo vyhrazením několika dnů na nemoc v rámci dovolené.

Českomoravská konfederace odborových svazů návrhy vítá. „Nejnižší cena práce je stále pod hranicí chudoby, což je neakceptovatelné. Jedenáct tisíc je pod závazkem vlády, který je zapsán v jejím programovém prohlášení, takže schválení

by mělo být bezproblémové,“ myslí si odborový předák Josef Středula.

Zaměstnavatelé skokové zvýšení minimální mzdy odmítají. „Je to vyslovené populistický předvolební krok.

Nemohou o tom rozhodovat jen politici, ale tripartita,“ prohlásil prezident Svazu průmyslu a dopravy Jaroslav Hanák. Připomněl, že vývoj minimální mzdy firmy požadují řešit parametricky v závislosti na vývoji HDP, inflace a průměrné mzdy.

Sobotkova vláda zvýšila minimální mzdu už dvakrát na současných 9900 korun. Se snahou obnovit proplácení prvních třech dnů nemoci však narazila sociální demokracie na odpor hnutí ANO a lidovců už v loňském roce na podzim.

Na celkových
11 tisíc

korun by chtěl premiér a šéf ČSSD Bohuslav Sobotka zvýšit od ledna minimální mzdu.

Poslanci se vložili do kauzy léčení zraku u seniorů

Adéla Čabanová

O řešení pochybné praxe očních klinik, která nastoluje citlivý etický problém, se už zajímají i zástupci dolní komory parlamentu. Důchodci si totiž s postupujícím onemocněním sítnice platí na očních klinikách několik tisíc korun z vlastního, aby si zachránili zrak. Vydávají je za účinnou, avšak neregistrovanou léčbu v podobě injekce přípravku Avastin. Ten je zaregistrovaný na léčbu rakoviny prsu či tlustého střeva, nikoli však pro oční podání.

Na zmíněné onemocnění existuje také oficiálně registrovaný lék, na který by mnoho seniorů mělo nárok ze zdravotního pojištění. To

se ale na klinice nedozvědí, a tak pacienti platí v domnění, že neexistuje jiná možnost.

Celá zaběhlá praxe je tak zapeklitá, že se ji žádnému orgánu nepodařilo vymýtit. Zkoušejí to teď i poslanci. „Poskytovatel by měl pacienta poučit o tom, že hrozí varianta existuje a že mu může být poskytnuta,“ upozornil poslanec David Kasal (ANO). Podvýbor pro zdravotní ekonomiku žádá odborníky na oční lékařství, aby vyhodnotili používání neregistrované léčby Avastinem. Bez toho se další řešení neobejde. Šéfová České oftalmologické společnosti Šárka Pitrová nechtěla předjímat, jak se k žádosti poslanců postaví.

Více E15.cz

A160000584

INZERCE

MATĚJSKÁ

Foto: čtk

NA HOLEŠOVICKÉM VÝSTAVIŠTI v Praze začala v sobotu Matějská pouť, která se v tamním areálu pořádá po triapadesáté. Atrakce v první den vyzkoušelo na pět tisíc lidí.

Krátce

Jurečka navrhuje stavbu čtyř přehrad

Ministerstvo zemědělství vytypovalo čtyři lokality, kde by mohly stát nové přehrady pro boj se suchem. V TV Prima to řekl ministr zemědělství Marian Jurečka (KDU-ČSL). Díla by mohla vzniknout u Pěčiny na řece Zdobnici, ve Vlachovicích na řece Vlárě a na Rakovnicku u Senomatu a u Šanova.

Na východ Evropy může zamířit sto vojáků

Ministr obrany Martin Stropnický (ANO) připustil, že Česko vyšle stovku vojáků do sil NATO, jež mají působit ve východních státech NATO. Pokud příprava půjde podle plánu, je velmi pravděpodobné, že do mise budou vysláni v letošním druhém pololetí. /čtk/ **Více E15.cz**

Koupíme POZEMKY

- Hledáme pozemky a brownfields pro bytovou výstavbu v Praze (včetně větších objektů k přestavbě)
- Možné okamžité uzavření kupní smlouvy s okamžitou úhradou kupní ceny
- Pro akvizice v roce 2016 vyčleněno 1,5 miliardy Kč

NOVÉ BYDLENÍ
byty • domy • parcely

www.central-group.cz/nakup

☎ 603 177 579 • ✉ nakup@central-group.cz

Foto: tisk

ZÁCHRANA VARŠAVY. Ve spolupráci s městem připravuje spolek Zachraňme kino Varšava rekonstrukci budovy bývalého kina. Libereckému biografu má vrátit lesk investice 62 milionů korun.

Malá kina zažívají renesanci

■ Digitalizace sálů za stovky milionů korun, možnost podílet se na premiérách kasovních trháků a nástup mladší generace kinařů. To jsou hlavní důvody růstu loňských tržeb tuzemských malých kin na nejvyšší úroveň za 14 let.

Dušan Kůtner

Tržby kin s jedním či dvěma sály loni dosáhly podle Unie filmových distributorů 427 milionů korun. Nárůst o 12 procent proti předloňsku souvisí i s vyšším počtem diváků, kterých loni kina mimo síť multiplexů přivítala 4,12 milionu, nejvíce od roku 2009. Předpokládá smrt malých kin ve

prospěch multiplexů se tak nekoná. Podle lidí z branže by měl navíc trend započatý před třemi lety pokračovat.

„V ČR je téměř dokončena digitalizace kin. Díky dotacím Fondu kinematografie se tak do tohoto procesu mohla zapojit i kina v městech okolo pěti tisíc obyvatel,“ říká šéf Asociace provozovatelů kin Ondřej Šír. Nástup digitální technologie podle něj do promítacích kabin přilákal i mladší generaci lidí, kteří se o menší kina starají. „Také starostové pochopili, že po hladových devadesátých letech, kdy se do kin takřka neinvestovalo, se nyní vyplatí dát peníze také do samotných budov,“ dodává.

Podle něj ale pomohly i další dotační programy, snížení energetické náročnosti budov a často také vstřícný přístup krajů.

„Digitalizace zrychlila přístup jednosálových kin ke ko-

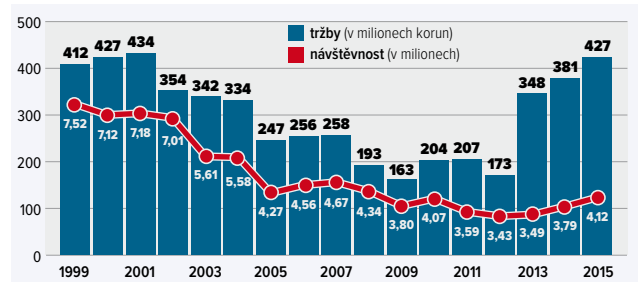
piím největších hitů po premiéře – a tím jim zajišťuje lepší návštěvnost,“ říká Ivo Andrlé z distribuční společnosti Aerofilms provozující pražská kina Aero a Světozor a úzce spolupracující s pražským

Bio Oko, královéhradeckým Centralem a brněnskou Scalou. Andrlé si pochvaluje fakt, že mladší generace kinařů umí využívat média a sociální sítě a rozšiřují tak počet lidí, které mohou kina oslovit. „Díky digitalizaci vzrostla nejen nabídka filmů, ale i alternativního programu. Kina mohou být ve svém programování kreativnější a pružněji se přizpůsobovat poptávkám jednotlivých cílových skupin,“ dodává.

Trend růstu tržeb i návštěvnosti by mohl podle Šíry i Andrlého pokračovat. Zároveň ale neočekávají, že nárůst lidí v malých kinech ubere multiplexům – ty ostatně loni rostly jak v návštěvnosti, tak v tržbách.

Všechna kina
loni navštívilo
13 milionů
diváků, nejvíce
za čtyři roky.

Tržby a návštěvnost kin mimo multiplexy

Pramen: ufi

Siempelkamp posílí výrobu v Česku

■ Německý Siempelkamp škrtá náklady a přesouvá část výroby do Česka. V moravském závodě firmy vyroste čtvrtá výrobní hala, po jejímž dokončení by tržby české pobočky měly překonat miliardu korun.

Štěpán Bruner

Strojírenská firma Siempelkamp, jejíž nabídka sahá od výrobních linek pro rozličná průmyslová odvětví až po kontejnery na jaderné palivo, v Německu omezi výrobu a ještě letos propustí 350 lidí. „Kvůli zvýšení konkurenceschopnosti a snížení nákladů se rozhodlo o přesunu části výroby do České republiky a Číny,“ uvedl pro E15 ředitel české pobočky Siempelkamp Michal Pospíšil.

Z Německa se do jihomoravské obce Blatnice pod Svatým Antonínkem přestěhuje další část produkce strojů pro průmyslové linky na výrobu dřevotřískových desek. Firma kvůli tomu postaví novou výrobní halu o rozloze 2500 až tři tisíce metrů čtverečních, která její výrobní kapacitu zvýší zhruba o třetinu. „Nyní připravujeme projekt, stavební řízení by mělo být hotové do poloviny roku. Stavět chceme začít v lednu 2017,“ upřesnil Pospíšil.

Siempelkamp připravuje i nábor nových zaměstnanců, podrobnosti ale zatím nejsou k dispozici. „Je to v jednání,“ uvedl ředitel české pobočky s tím, že příslušné rozhodnutí musí padnout v německé centrále.

Německá společnost zaměřující se mimo jiné na demontáž jaderných elektráren, výrobu kontejnerů na převoz jaderného odpadu nebo lisů na díly pro letecký průmysl se dlouhodobě těšila pověsti firmy odolávající výkyvům na trzích. Propad poptávek v některých důležitých vývozních zemích, mimo jiné v Brazílii nebo Rusku, ale dolehl i na ni. „V dohledné době nepředpokládáme zlepšení situace, takže jsme museli reagovat,“ oznámil nedávno mluvčí Siempelkampu Hans Fechner.

Strategicky významného jaderného podnikání se ale stěhování netýká. „Komplexní technologie a výrobní tajemství zůstanou v Krefeldu, popřípadě na dalších místech v Německu,“ dodal Fechner.

Tržby Siemelpkampu v roce 2014 klesly o více než 15 procent na 607 milionů eur. Loni podle předběžných údajů obrát nepatrně klesl na 603 milionů eur, firma ale očekávala mnohem prudší sestup. Česká pobočka k tržbám přispěla 833 miliony korun. Pospíšil očekává, že po dokončení nové haly tržby překonají miliardu korun.

Foto: siempelkamp

PŘESUN. Na Moravu se přestěhuje část výroby strojů pro průmyslové linky na produkci dřevotřískových desek.

PŘEBĚHNĚTE K NÁM A UŠETŘETE AŽ 25% Z CENY ENERGIÍ

Americkým firmám klesly zisky nejrychleji od krize

■ Zámořský byznys se potýká s kolapsem komoditního trhu, slabým dolarem i zpomalující poptávkou ze zahraničí.

Jaroslav Bukovský

Odkaz na prvopočátek velké recese nabídl během února účetní knihy největších amerických firem obchodovaných na burzách. Pět stovek společností zvučných jmen z indexu S&P 500 totiž loni v posledním kvartálu vydělo v průměru o čtyři procenta méně než o rok dříve. Podle statistik Bank of America Merrill Lynch tak šlo o nejsilnější propad zisků od roku 2009. Tehdy svět naplno zachvátil hospodářský marazmus.

Neslavným lídrem v propadu zisků byl sektor energetiků a těžarů. Těm kolaps komoditních trhů vymazal z výsledkovky tři čtvrtiny předloňských zisků, s problémy se ale potýkala i ostatní odvětví. „Vedle nižších cen komodit dolehl na americké firmy i nepříznivý mix silného dolaru a slabnoucí zahraniční poptávky,

Foto: profimedia.cz

kteřá je odrazem zpomalující globální ekonomiky,” uvádí analytik rešeršní agentury Factset John Butters. Výdělkový zlom se podle něho nedá očekávat po většinu letošního roku, ba právě naopak.

„Předpokládáme, že nejméně do podzimu se bude ziskovost dále snižovat,” říká analytik brokerské firmy Spectrum Management

Group Bob Phillips. Závěr roku přitom přinesl Americe už třetí po sobě jdoucí čtvrtletí, kdy tamním firmám meziročně slábly zisky, tržby dokonce klesaly po celý minulý rok.

Celkový obrázek zámořského byznysu nedokázaly zvrátit ani výsledky firem z oblasti telekomunikací a zdravotnictví. První ze sektorů vydělal o čtvrtinu

více než předloni, firmy poskytující zdravotní péči si přilepšily zhruba o desetinu.

Zámořské výsledky odpovídají očekáváním burziánů. Akcie firem z indexu S&P 500 skončily ve výprodeji už zkráje roku, aktuálně jsou oproti počátku ledna zhruba o šest procent níže. I tak analytici upozorňují, že akcie jsou vzhledem k předpokládaným výsledkům relativně drahé.

VÝJIMEČNÝ SEKTOR. Ze společností zařazených do indexu S&P 500 dokázaly pouze telekomunikační a zdravotnické firmy vydělat loni více než předloni. U telekomunikačních byl růst výraznější.

„Ocenění akcií z indexu S&P 500 je stále vyšší než pětiletý průměr,” dodává Butters.

Experti nicméně nad zámořskou ekonomikou hůl nelámou. „Nemyslím si, že by se Amerika řítila do recese, investoři jsou jen napjatější než kdykoli jindy ohledně toho, která firma naplní své byznys plány,” dodává Phillips.

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 19. 2. 2016

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	17,313
Čína	1	3,735
Dánsko	1	3,621
EMU	1	27,025
Chorvatsko	1	3,548
Japonsko	100	21,550
Kanada	1	17,689
Maďarsko	100	8,744
Norsko	1	2,833
Polsko	1	6,174
Rusko	100	31,689
Švédsko	1	2,880
Švýcarsko	1	24,528
Turecko	1	8,214
USA	1	24,351
Velká Británie	1	34,771

Akcie na pražské burze

19. 2. 2016

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	55,90	-4,77
ČEZ	375,00	-0,27
Erste Bank	663,50	-0,97
Fortuna	98,20	-1,31
Kofola	460,00	-0,02
KB	4799,00	-1,36
NWR	0,07	0,00
O2 CR	244,30	-0,29
Pegas	730,10	-0,79
Philip Mor. ČR	13 298,00	2,29
PLG	214,90	0,89
TATRY	631,60	0,00
Unipetrol	165,00	0,00
VIG	576,00	-1,87
Celkový objem (v tisících korun)	534 226,92	

Krátce

Do USA putuje nejvíc německého exportu

Spojené státy se loni staly největším odbytištěm německého vývozu. Předstihly tím Francii, která si pozici největšího odběratele německého zboží držela od roku 1961.

Boeing dostal povolení jednat s Íránci

Americký výrobce letadel Boeing dostal od americké vlády povolení začít jednat s íránskými aerolinkami o tom, kolik budou potřebovat letadel. Pro případný prodej letounů však bude potřebovat ještě další povo-

lení. Boeing získal povolení k jednání téměř měsíc poté, co jeho evropský konkurent Airbus uvedl, že se dohodl s Íránem na prodeji 118 letadel v katalogové hodnotě 27 miliard dolarů.

MMF zvolil do čela Lagardeovou

Výkonná rada Mezinárodního měnového fondu zvolila výkonnou ředitelkou této globální instituce Christine Lagardeovou, která tak ve funkci zůstane i ve druhém funkčním období. Nové pětileté funkční období jí začíná 5. července. Lagardeová byla jediným kandidátem na funkci. /čtk/

VW má skandál v USA odčinit elektrovozy

Americká federální Agentura pro ochranu životního prostředí (EPA) žádá německou automobilku Volkswagen, aby ve Spojených státech vyráběla elektrické vozy a vynahradila tím obcházení emisních testů u naftových vozů. Napsal to německý nedělník Welt am Sonntag. Volkswagen od zářijového propuknutí skandálu s emisemi jedná s americkými úřady o tom, jak aféru vyřešit.

EPA podle listu, který neudal žádné zdroje, žádá Volkswagen, aby vyráběl elektromobily ve svém závodě v Chattanooga a aby přispěl i k budování sítě dobíjecích stanic. Ze zprávy není jasné, zda má jít o nové modely, nebo o rozšíření dosavadní nabídky vozů s čistě elektrickými nebo hybridními motory. „Jednání s EPA pokračují a jejich obsah ani stav nekomentujeme,“ řekl mluvčí Volkswagenu agentuře Reuters. Také EPA zprávu odmítla komentovat.

Agentura v září obvinila Volkswagen, že do vozů s naftovými motory instaloval software umožňující při testování emisí skrývat vysoce nadlimitní hodnoty toxických oxidů dusíku. Volkswagen přiznal, že v USA je tímto softwarem vybaveno takřka 570 tisíc vozů.

Volkswagen již dříve nabídl majitelům problémových aut ve Spojených státech dárkový balíček obsahující platební karty v hodnotě

jednoho tisíce dolarů, aby získal zpět jejich důvěru. Firma počátkem února sdělila, že nabídne americkým majitelům těchto vozů dosud nespecifikované velkorysé odškodnění. Souhlas amerických úřadů s úpravou vozidel se zatím automobilce získat nepodařilo, a firma tak nemůže v USA prodávat nové modely naftových vozů. Americká vláda navíc v lednu na Volkswagen podala kvůli obcházení emisních testů civilní žalobu.

Prezident Barack Obama v roce 2008 před svým nástupem do funkce a poté v roce 2011 vytyčil cíl dostat na americké silnice do roku 2015

milion elektrických vozů z celkového počtu kolem 250 milionů osobních, užitkových a nákladních aut. Žádný elektrický boom se ale nekonal a dosud se ve Spojených státech prodalo pouze zhruba 400 tisíc kusů plně elektrických vozů.

Ministr energetiky Ernest Moniz v lednu připustil, že cíle milionu elektromobilů se vzhledem k nedávnému propadu cen benzínu nepodaří dosáhnout ani do roku 2020. Loni prodej těchto vozů klesl o šest procent, třebaže automobilky nabízejí s vládní podporou a často s hlubokými slevami zhruba 30 jejich modelů. /čtk/

Foto profimedia.cz

Fondy chtějí sázet proti úvěrům na ojetiny

■ Banky poučené hypoteční krizí v roce 2007 se na záměru fondů nehodlají podílet.

Zdeněk Pečený

Skupina hedgeových fondů je přesvědčena, že našla další část trhu, na jehož kolapsu si naplní kapsy. Chtějí vsadit na pokles dluhopisů zajištěných nekvalitními americkými úvěry na ojetá auta. Největším problémem pro tyto fondy bude ale najít banku, která s nimi bude ochotna tuto transakci uzavřít. Velké banky se totiž podobně spálily už při kolapsu amerického realitního trhu v roce 2007 a chybu nechťejí opakovat.

„Banky do takového rizika dnes nejdou,“ citovala agentura Bloomberg Mika Edmana, bývalého manažera banky Morgan Stanley. Edman pomohl vytvořit úvěrové deriváty, které bankám z Wall Street umožnily sázet proti dluhopisům zajištěným nekvalitními hypotékami.

Portfolio manažeri u úvěrů na auta sledují stejné příznaky jako u hypoték v předvečer finanční krize: objemy úvěrů v posledních letech raketově rostou, úvěrové podmínky se velmi rozvolnily a delikvence jde nahoru.

Již před rokem a půl informoval deník New York Times o případech úvěrů na ojeté vozy klientům, kteří jsou bez práce a nebonitní. Například šedesátiletý Rodney Durham, který vyhlásil bankrot a od roku 1991 žije na sociálních dávkách, dostal od banky Wells Fargo půjčku přes 15 tisíc dolarů na pořízení ojetého Mitsubishi. „Netuším, jak jsem ten úvěr dostal,“ sdělil newyorskému deníku.

Ačkoli z velkých bank zní, že trhu cenných papírů de facto jistěných ojetinami nic nehrozí, žádná nechce hedgeovým fondům umožnit vsadit si proti němu. Podle informací Bloombergu do takového obchodu nepůjdou ani Bank of America či Morgan Stanley. Některé banky se bojí, že kdyby svým klientům pomohly vytvořit takový obchod, poškodí to jejich reputaci.

Mary Kaneová, analytička zajištěných dluhopisů v Citigroup, minulý měsíc napsala, že se u nich telefon nezastaví a každý chce sázet proti úvěrům na auta. „Nechápu to. Na tom trhu nevidím žádný dým, natož požár,“ napsala. „Zdá se, že příliš lidí vidělo film Sázka na nejistotu a myslí si, že strategie filmových hrdinů se dá nyní uplatnit proti automobilovým úvěrům,“ napsala Kaneová s odkazem na letošní filmový hit.

Z parketu

Jan Korb

Americký trh práce a akcie

Současný vývoj akciových trhů má minimálně od druhé poloviny loňského roku postupně klesající charakter.

Letošek zatím americkému indexu S&P 500 přinesl další pokles. Aktuálně probíhá technická korekce předchozího poklesu, která má potenciál na pokračování v úrovni tří až čtyř procent bez vlivu významnějších fundamentálních událostí. Co můžeme ale očekávat v budoucnu? Existuje řada vodítek a indikátorů. Relativně spolehlivý je vztah počtu opakovaných (kumulovaných) žádostí o pracovní podpory v USA a indexu

S&P 500. Od roku 1990 došlo v dalších letech, když počet žádostí prolomil příznivý trend (trend poklesu opakovaných žádostí), k následnému poklesu indexu S&P 500 z lokálního maxima o 37 procent v letech 2000–2002 a o 45 procent v letech 2007–2009. Aktuálně se u indexu S&P 500 nacházíme o téměř deset procent pod lokálními a historickými maximy (květen 2015) a výhledově tak existuje značný potenciál pro další

pokles, pokud bychom vycházeli z výše uvedeného. V roce 2009 počet žádostí dosahoval úrovně přes 6,5 milionu, v říjnu loňského roku to bylo okolo 2,1 milionu a od té doby tento počet pomalu narůstá. Co to tedy znamená pro investora? Využívat výkyvů trhu a být alespoň opatrný v budování strategických dlouhodobých růstových pozic.

Autor je senior makléřem Patria Finance

Allianz má vyšší zisk

Největší evropská pojišťovna Allianz zvýšila čistý zisk ve čtvrtém čtvrtletí o 13,8 procenta na 1,49 miliardy eur. Zisk jí stoupl i za celý uplynulý rok, a to o 5,8 procenta na 6,9 miliardy eur.

Společnost rovněž oznámila, že za uplynulý rok hodlá vyplatit vyšší dividendu o 6,6 procenta na 7,30 eura za akcii. /čtk/

Prach jsi a v houbu se obrátíš

■ Odejít ze světa, a ještě po sobě nechat kouř a popel je myšlenka zhmotněná v podobě speciálního rubáše.

Tak nějak by mohla znít reklama na speciální oblek zvaný Infinity Burial Suit, který vyvinula firma Coeio. Její pohřební oblek je na jedno použití, avšak s jistotou zajišťuje, že se jeho obsah bude rozkládat nanejvýš ekologicky – je totiž ušitý ze speciální tkaniny, v níž je propleteno podhoubí. Má zajistit takzvanou mykoremediaci, tedy schopnost houby vstřebat a zpracovat široké spektrum organických látek, které vznikají tlením a pro ostatní organismy jsou

Foto Coeio

nebezpečné. Jinak řečeno ze spór v obleku vyroste houba, tělo nebožtíka „přefiltruje“ a zajistí, že cokoli nebezpečného, co by se při rozkladu uvolnilo do půdy, například těžké kovy a pesticidy, bude neutralizováno. „Houby představují ideální rozhraní mezi životem a smrtí,“ uvedla umělkyně a tvůrkyně obleku Jae Rhim Leeová. S ideou houbového

obleku přišla před pěti lety, nyní s manželem dokončila vývoj. Prvním majitelem obleku se stal Dennis White (63), který trpí těžkou neurodegenerativní chorobou. Firma Coeio manželů Leeových teď eviduje stovky dalších objednávek na čekací listině. Objevila se i poptávka po menších variantách, pytlících na domácí zvířátka.

Leeová považuje stávající systém pohřbívání za krajně neekologický: „Nejdřív pokácíme pár stromů, jejich dřevo chemicky ošetříme a vyrobíme z něj rakev a nebožtíkovo tělo před uložením do rakve napustíme formaldehydem, pokud požadujeme pohřeb v otevřené rakvi.“

Kremace zase vyžaduje pětasedmdesátiminutové hoření při teplotách

EKO. Nebožtík připravený k ekologickému uložení do hrobu v doprovodu hub.

760 až 1150 stupňů Celsia, při kterém se do ovzduší uvolňuje množství skleníkových plynů a dalších toxinů. Například ve Velké Británii z krematorií pochází šestnáct procent rtuťných zplodin. Uvolňují se při hoření amalgámových plomb nebožtíků.

Leeová na rozdíl od ceny 999 dolarů neprozradila, jaký druh houby v obleku využívá. Umělkyně a ekoložka má však údajně vyšší ambice než prostý zisk. Chce změnit myšlení lidí, aby se jednoho dne nemluvalo jen o kultuře popelnicových polí, ale také o její kultuře houbových obleků.

Supermanovy paměťové krystaly jsou z planety Země

Začalo to v roce 2013, kdy technici z britské University of Southampton předvedli nový způsob ukládání dat na mimořádně dlouhou dobu, údajně přesahující třináct miliard let. Data se vypalují laserem do krystalické nanostruktury vzniklé přetavením křemene. Začalo se jim přezdívat Supermanovy paměťové krystaly podle sci-

-fi filmu, v němž byly všechny vědomosti obyvatel planety Krypton uloženy v krystalu. Problém ovšem spočíval v tom, že se zápis vlekl rychlostí šest kilobitů za sekundu a první „disk“ pobral pouhých 300 kilobitů dat.

Na letošním závěrečném ceremoniálu Mezinárodního roku světla 2015 UNESCO v Mexiku však tým vědců

pod vedením profesora Petera Kazanského představil nové krystaly o kapacitě 360 terabajtů a s mnohem rychlejším zápisem. Zástupci UNESCO na nich převzali takřka designové disky obsahující Všeobecnou deklaraci lidských práv (viz foto), Velkou listinu práv a svobod, Bibli krále Jakuba a Newtonovu Optiku.

Po třech bitech informace

Technika optického datového uložení britských výzkumníků poskytuje jak vynikající životnost, tak výkon. Pro záznam dat slouží femtosekundový laser, který pálí do kusu křemene kratičké světelné pulzy. V křemenu tak vypalují nanomřížky, drobné tečky, z nichž každá nese tři bity informace. Výzkumníci vypočetli, že doba rozkladu nanomřížek a tím i doba životnosti uložení dat činí 13,8 miliardy let. To lze přirovnat ke stáří vesmíru.

JOHNNY CASH

Foto Chris A. Hamilton, Brent E. Hendrixson, Jason E. Bond

BIOLOGOVÉ z Auburn University a Millsaps College vypracovali dosud nejobsáhlejší druhovou studii zaměřenou na sklípkaný alias tarantule žijící na území Spojených států. S pomocí rozborů DNA kategorizovali přes tři tisíce vzorků chlupatých pavouků. Výsledek překvapil: oficiální počet druhů se smrškl z 55 na 29. Přibyl ovšem nový druh tarantule. Žije v okolí proslulé Folsomské věznice, o níž složil legendární blues Johnny Cash. Po něm pak nový druh dostal název *Aphonopelma johnnycashi*. „Samečkové navíc mají stejné jako Johnny Cash syté černé zbarvení,“ dodal fanoušek zpěváka a zároveň vedoucí studie o sklípkanec Chris Hamilton. Cashe má dokonce vytetované na rameni.

Foto University of Southampton

Stranu připravil **Marek Schwarzmann**

RENAULT
Passion for life

Renault TALISMAN

Take control

Od
7 300 Kč bez DPH / měsíčně

Užijte si výjimečnou obratnost a stabilitu nového vozu Renault **TALISMAN** se systémem 4Control®, aktivním řízením všech čtyř kol.

Nabídka je platná na vybrané verze modelu Talisman od 15. 1. do vyprodání a vztahuje se pouze na fyzické osoby podnikající a právnické osoby. Nabídka je pouze informativní a nejedná se o nabídku k uzavření kupní smlouvy. Splátka operativního leasingu bez akontace 7 300 Kč bez DPH měsíčně platí při délce 36 měsíců a nájezdu 75 000 km a nezahrnuje servisní náklady. Poskytovatelem služby je UniCredit Fleet Management, s.r.o. Renault Talisman: spotřeba 3,4–7,5 l/100 km, emise CO₂ 95–127 g/km. Uvedené spotřeby paliva a emise CO₂ jsou změřeny metodikou stanovenou dle platných právních předpisů vyžadovaných pro homologaci vozidla. Vyobrazení vozu je pouze ilustrativní.

Renault doporučuje **elf**

[renault.cz](https://www.renault.cz)

Foto: Reuters

NÁLADA JE UŽ LEPŠÍ. Hillary Clintonová vyhrála v nevadském Las Vegas politický jackpot.

Trump má Karolínu, Clintonová Nevadu

■ Volby prezidentských delegátů nepřekvapily, republikán Bush odstoupí.

Marian Hronek

Lídr republikánů se budou muset smířit s tím, že svérázný realitní magnát Donald Trump je kandidát, se kterým je třeba vážně počítat. V Jižní Karolině mu dalo hlas 32,5 procenta příznivců strany. O druhé místo se dělí floridský senátor Marco Rubio (22,5 procenta) a senátor za Texas Ted Cruz (22,3). Tito konzervativní politici tím potvrzují svoji silnou pozici, zato další kandidáti za první trojkou daleko zaostávají

s podporou méně než osm procent. Patří k nim i Jeb Bush, který se rozhodl svoji kandidaturu stáhnout.

„V této předvolební kampani jsem si stál za svým a odmítl jsem se ohýbat podle toho, kam vane politický vítr,“ řekl Bush a neskryval hořkost. „Protože navzdory tomu, co jste možná slyšeli, postoje a politika jsou důležité,“ dodal.

Vítěz primárek Trump si svůj úspěch viditelně užíval a Bushovo rozhodnutí nijak nekomentoval. Stručně pogratuloval Rubiově a Cruzovi a pronesl, že kandidovat na prezidenta není snadné. „Je to drsné, je to špinavé, je to kruté a surové,“ podělil se Trump o svůj pohled na

věc. „A když zvítězíte, je to krásné.“

Demokratičtí adepti na post prezidenta jsou nyní jen dva a zatím si dost šlapou na paty. V Nevadě dalo hlas 52,7 procenta voličů Hillary Clintonové a její sok Bernie Sanders získal 47,2 procenta hlasů. Přestože nejde o nijak drtivé vítězství, ve volebním týmu bývalé ministryně zahraničí panovala euforie. Po téměř vyrovnaném výsledku v Iowě a Sandersově vítězství v New Hampshire je Nevada pro Clintonovou symbolem zvratu nebo alespoň naděje na něj.

„Někteří o nás možná pochybovali,“ řekla Clintonová, „ale my jsme jeden o druhém nezapochybovali nikdy.“ Těmito slovy dala najevo, jak je pro ni důležitý celý volební tým, zcela v duchu své kampaně zaměřené na „obyčejné lidi“. Sandersovi sice poblahopřála, ale neodpustila si malé rýpnutí. „Pravda je taková, že v naší zemi nejde o vyřešení jednoho jediného problému. Potřebujeme více než jen plán pro velké banky.“

Čína proti všem: Jihočínské moře bylo vždy naše

■ Čína chce zcela kontrolovat jednu z nejvytíženějších námořních tras.

Zdeněk Pečený

Již roky zní z Pekingů stále hlasitěji: „Jihočínské moře je naše a vždycky bylo.“ Čína se snaží různými způsoby zabrat celou oblast Jihočínské moře se zhruba dvěma stovkami ostrovů a vyvýšených skalisek. Většina z nich patří ke dvěma souostrovím – Paracelským a Spratlyovým ostrovům.

Důvod čínského permanentního vyhrožování je nasnadě – oblastí prochází druhá nejvytíženější námořní obchodní trasa, po níž se ročně přepraví zboží za více než tři biliony dolarů. Čína tudíž také dopravuje 90 procent svého ropného importu.

Minulý týden se pozornost obrátila k menší z oblastí, Paracelským ostrovům. Na největší pevnině tohoto souostroví – anglicky zvané Woody, čínsky Jung-sing – Číňané rozmístily rakety země-vzduch. Ministr zahraničí Wang I informace o raketách odhalených satelitními

přístroji nepopřel a dodal: „K ochraně čínského personálu na ostrově je možné rozmístit tam obranné zbraně a je to v souladu s mezinárodním právem a čínskou suverenitou. Nemá to nic společného s militarizací.“

Ostrov Woody si kromě Číny, která jej fakticky a vojensky ovládá již od roku 1974, nárokuje i Vietnam a Tchaj-wan. Čína ostrov okupovala od konce druhé světové války a v roce 1974, kdy byla v oblasti objevena ropa, porazila v bitvě o souostroví Vietnam, který ovládal zbylé ostrovy Paracel.

Větší Spratlyovy ostrovy si nárokuje rovnou šest zemí. Krom tří výše uvedených jde ještě o Filipíny, Malajsii a Brunej. Peking se snaží popřít skutečnost, že podle mezinárodního práva je Jihočínské moře mezinárodními vodami. Když například nad oblastí přeletělo americké výzvědné letadlo a čínská armáda ho vyzvala, aby oblast opustilo, dostalo se jí odpovědi, že jde o mezinárodní vody. Tento postoj minulý týden potvrdil prezident Barack Obama: „Spojené státy budou nadále létat a plout všude, kde to mezinárodní právo dovoluje.“

PŘED... Jedna z pláží největšího z Paracelských ostrovů vypadala při přeletu družice 3. února zcela opuštěná (snímek vpravo).

Foto: Reuters

...A PO. Zhruba deset dní nato zaznamenala satelitní technika nad touto pláží zcela jiný obrázek.

Málo radikální kandidát

Jeb Bush své odstoupení zdůvodnil nízkou podporou, které se mu v prvních státech dostalo. „Lidé z Iow, Jižní Karolíny a New Hampshire promluvili a já jejich rozhodnutí skutečně respektuji,“ řekl Bush. Jedním z důvodů jeho neúspěchu je nálada mezi republikánskými voliči. Ti zatím dávají přednost kandidátům, kteří se prezentují jako bojovníci proti zlořádům a slibují radikální změny.

V MNICHOVĚ. Podepíší-li prezidenti Ruska a USA podmínky příměří v Sýrii, mohly by v Mnichově pokračovat rozhovory, jež byly 3. února přerušeny (na snímku ministři zahraničí Lavrov a Kerry).

Kerry říká, že dohodl s Rusy příměří v Sýrii

USA a Rusko se dohodly o podmínkách příměří v Sýrii. V jordánské metropoli Ammánu to včera oznámil americký ministr zahraničí John Kerry. Dohodu prý stvrdí co nejdříve prezidenti Barack Obama a Vladimir Putin. Příměří je podmínkou pro obnovu pozastavených syrských mírových rozhovorů.

Své požadavky na příměří už formulovala jak syrská opozice, tak syrský prezident Bašár Asad. První chce, aby klid zbraní dodržovaly všechny strany, k nimž nepatří islámští radikálové, kteří se rozhovorů neúčastní. Mají být také ukončeny blokády měst a propuštění vězňů.

Asad požaduje, aby teroristé příměří nevyužili k posílení svých pozic a aby jim jejich spojenci přestali poskytovat podporu. Za teroristy ale považuje všechny strany bojující proti syrské armádě, tedy i takzvanou umírněnou opozici, která

nepatří k islámským radikálům.

Kerry prohlásil, že Sýrie je nyní „blíží příměří“. Se svým ruským protějškem Sergejem Lavrovem telefonicky údajně „v principu“ domluvil dohodu o ukončení bojů. Prezidenti Obama a Putin ji podle něj stvrdí osobně, „jakmile to bude příhodné“. Kerry ovšem připustil, že ještě zbývá dohodnout detaily.

Ruské ministerstvo zahraničí existenci dohody nepotvrdilo, sdělilo pouze, že Lavrov s Kerryem hovořil v sobotu i včera ráno.

Syrské mírové rozhovory byly za prostřednictví OSN zahájeny v lednu, avšak od 3. února jsou přerušeny. Opozice svou další účast podmínila právě příměřím a zlepšením situace syrských civilistů. Vláda pak umožnila přístup humanitárních konvojů do obléhaných míst, ale v obležení je podle OSN až půl milionu Syřanů. /čtk/

Krátce

Libanonský ministr odstoupil kvůli Hizballáhu

Z libanonské vlády odstoupil ministr spravedlnosti Ašraf Rífi, který byl v úřadu od února 2014. Své rozhodnutí podle libanonských sdělovacích prostředků odůvodnil nežádoucím podílem šíitského Hizballáhu a jeho spojenců na libanonské vnitropolitické krizi. Země nemá 21 měsíců prezidenta, protože parlament není schopen se na kandidátovi dohod-

nout. Ochromena je práce celého státního aparátu.

Šílenec střelil v Michiganu

Nejméně šest lidí v noci na neděli zabil a dva vážně zranil střelec v oblasti města Kalamazoo v americkém státě Michigan. Mezi mrtvými je i chlapec a vážně zraněná je nezletilá dívka. Policie vrahu po intenzivním pátrání zadržela. Útočník, který střelil na třech různých místech, při zatčení nekladl odpor. /čtk/

Turci po atentátu zpřísní bezpečnostní opatření

■ K útoku v Ankaře se přihlásila skupina Sokoli osvobození Kurdistanu.

Turecko v reakci na středeční útok v Ankaře, při němž zahynulo 28 lidí, zpřísní bezpečnostní opatření v celé zemi. Prohlásil to v sobotu turecký premiér Ahmet Davutoglu. Premiér zároveň z útoku znovu obvinil syrské kurdské milice YPG, přestože se k němu

v pátek přihlásila jiná skupina zvaná Sokoli osvobození Kurdistanu (TAK). Ta je ale podle premiéra jen „pláštíkem“ pro útoky YPG.

Davutoglu rovněž apeloval na USA jako na spojence ve vojenském paktu NATO, aby považovaly jakýkoli útok na Turecko za útok na sebe samé. Turecko už déle naléhá na Západ, aby se zřekl spolupráce s Kurdy v boji proti terorismu v oblasti.

Spojené státy stojí v čele mezinárodní koalice, která

podniká nálety proti pozicím džihádistického hnutí Islámský stát (IS) v Iráku a Sýrii. Jedním ze spojenců, které koalice v boji proti IS podporuje, jsou i milice YPG, jejichž pozice ale Turecko už týden bombarduje.

Skupina TAK v pátek uvedla, že její atentát je odvetou za vojenské operace, které proti kurdské menšině na východě země vede turecká armáda z rozkazu prezidenta Recepta Tayyipa Erdogana. /čtk/

Europe Easy Energy

Energetičtí Experti

Hledáte výhodnější elektřinu a plyn pro váš domov?

S Europe Easy Energy získáte mnohem víc

- dlouhodobě **nejvýhodnější ceny**
- smlouvu na **dobu neurčitou**
- asistenční službu pro vaši domácnost **ZDARMA**
- **online správu** zákaznického účtu

INFOLINKA ZDARMA
800 080 800

www.3-e.cz

Literatura ztrácí neúnavného hledače významů

■ Italský polyhistor **Umberto Eco** se mezi literární extratřídou dostal poměrně pozdě, ale usadil se tam s naprostou samozřejmostí. Jako jeden z mála dokázal psát romány, v nichž si každý našel svou vrstvu, milovníci detektivek i hloubaví intelektuálové.

jsem vybrušoval tím, že jsem svým dětem na dobrou noc vyprávěl složité pohádky. Když odešly z domu, neměl jsem komu vyprávět, a tak jsem začal psát.“ První román *Jméno růže* vyšel v roce 1980, Ecovi bylo 48 let.

Dnes už notoricky známý detektivní příběh odehrávající se v roce 1327 v italském

benediktinském klášteře sklídl okamžitý úspěch. Údaje o prodeji této knihy se liší, ale nejčastěji se uvádí kolem deseti milionů prodaných výtisků zhruba ve třiceti jazycích. Ačkoli v době vydání už byl Eco uznávaný myslitel, *Jméno růže* jej navíc vystřelilo do první ligy světové literatury.

Martin Čaban

Globálních popkulturních celebrit je mnoho. Skutečně zřídka se ale tohoto postavení podaří dosáhnout bytostnému intelektuálovi, filozofovi a polyhistorovi. „Vnímám sám sebe jako seriózního profesora, který o víkendech píše romány,“ říkal Eco, který v pátek v Miláně několik týdnů po 84. narozeninách podlehl rakovině.

Byl přísný a ironický pozorovatel. „Lidé jsou náboženská stvoření. Psychologicky je velmi těžké proplouvat životem bez zdůvodnění a nadějí poskytovaných náboženstvím. Dobře je to vidět na pozitivistických vědcích 19. století. Trvali na tom, že popisují univerzum ve striktně materialistických pojmech – a v noci se scházeli na seancích a zkoušeli vyvolávat duchy mrtvých. Dokonce i dnes se mi zdá, že abyste byli skutečně přísně nevěřící, musíte být filozof. Nebo možná kněz,“ napsal italský filozof, sémiotik a spisovatel v jednom ze stovek svých novinových článků.

Svět nosil a nosí mnoho brilantních myslitelů, ale jen hrstka z nich dokázala své široké vědění sdílet srozumitelnou formou s desítkami milionů čtenářů po celém světě. Ecovi se to podařilo prostřednictvím románů. Svou kariéru romanopisce přitom zahájil poměrně pozdě. V rozhovoru, který poskytl před deseti lety britskému *Telegraphu*, to zdůvodnil s typickou sebeironií: „Své schopnosti vyprávěče

Foto: ČTK

Dalšími šesti romány, které do své smrti vydal, toto místo potvrdil.

MILOVANÁ SÉMIOTIKA

Ecovy romány se výrazně liší prostředím, formou vyprávění i dějem, ale současně nesou mnoho společných prvků a témat. Ecovou celoživotní láskou byla sémiotika, nauka o znacích v nejširším smyslu slova, která dokáže analyzovat kulturu a společnosti prostřednictvím jejich konkrétních projevů, symbolů a mýtů. Hledání významů událostí, slov, gest i činů je hlavním prvkem, jenž prolíná celou jeho románovou (i odbornou) tvorbou. Obzvláště fascinován je Eco falzifikací, šizením, propagandou a ohlupováním veřejnosti nejrůznějšími konspiračními teoriemi.

Jeho předposlední román *Pražský hřbitov* šel v tomto směru nejdál. Je příběhem vzniku Protokolů sionských mudrců, jednoho z nejslavnějších falz lidské historie, které se mimo jiné stalo klíčovou inspirací a zdůvodněním Hitlerova konečného řešení židovské otázky. Román prostřednictvím antihrdiny a profesionálního falzifikátora Simoniniho popisuje vývoj antisemitismu především ve Francii a Itálii druhé poloviny 19. století, bezostyšně praktiky tajných služeb, revolucionářských buněk i zcela obskurních sekt a pitoreskních postav, které si rozdmýcháváním neváží vůči Židům naplňují vlastní zájmy a upevňují politické pozice. A je třeba říci, že v dnešní Evropě ze čtení těchto řádek rádně mrazí.

Poslední Ecův román *Nulté číslo* se odehrává v devadesátých letech minulého století ve zcela jiných kulisách, ale celý se zabývá výrobou falešného nultého čísla falešných novin a konspiračními teoriemi kolem smrti Benita Mussoliniho. Foucaultovo kyvadlo, druhý román v pořadí, vypráví o třech redaktorech italského nakladatelství, kteří se rozhodnou vytvořit syntézu všech konspiračních teorií, tedy jakousi vlastní falešnou „nadteorii spiknutí“, která se jim ovšem začne zhmotňovat pod rukama. V románu Baudolino, rytířském eposu odehrávajícím se ve 12. století, se s oblibou používají jako platidlo falešné relikvie svatých.

Foto: Reuters

ZHODNOCENÍ ZNALOSTÍ

S výjimkou *Nultého čísla* jsou všechny Ecovy romány velmi obsáhlé a především intelektuálně opulentní. Autor se nijak neostýchá dávat na odív šíři svých znalostí. Například v *Pražském hřbitově*, což je román obepínající půlstoletí francouzských a italských dějin, je podle autorovy poznámky smyšlená jen hlavní postava Simoniniho a několik zcela epizodních figur. Jinak Eco celý strhující příběh vetkl do reálných kulís a nechává v něm jednat skutečné postavy, dokonce vesměs historicky zdokumentovaným způsobem. Vedle toho je ovšem kniha také jen tak mimochodem prošípokována detailními recepty dobové kuchyně.

I v ostatních historických prostředích se Eco pohybuje, jako by mu patřila. A právě autorská suverenita a faktografická opulence se staly nejčastějším cílem kritiky mířící na Ecovo dílo. Mnozí kritici i čtenáři se cítí, jako by je autor chtěl až příliš okatě ohromit. Slavný britský literát Salman Rushdie o Foucaultově kyvadle napsal, že kniha je „zcela nevtipná, postrádá charakter, není v ní nic, co by alespoň připomínalo věrohodný dialog, a je až k otupění plná blábolení všeho druhu“. Čtenář, který se přivalu znalostí, jenž někdy hraničí

s intelektuálním exhibicionismem, nedokáže podvolit, může být jeho dílem snadno znechucen. Klíčem ke čtení Eca je ochota připustit, že existují intelektu, jimiž stojí za to nechat se ohromit.

To ale není celé vysvětlení Ecova úspěchu. Jeho romány jsou mnohovrstevnaté, přičemž svrchní vrstva, srozumitelná skutečně širokému čtenářskému spektru, je nezřídka v zásadě šestáková. *Jméno růže* je sice rozsáhlým pojednáním o středověké estetice a morálce, ale na povrchu je to napínavá detektivka. Baudolino je ohromujícím výpravným exkurzem do mytologie i historie raného středověku, ale na povrchu je to poutavý rytířský dobrodružný román. *Pražský hřbitov* je parádní špionážní thriller. Proto jsou Ecova díla otevřená i nenáročným milovníkům „tlustých knih“ a současně je možné do nich pronikat různě hluboko v závislosti na intelektuálních schopnostech čtenáře.

VRSTVENÁ STRUKTURA

Je pravda, že to neplatí pro méně dějová a spíše kontemplativnější díla, jako je *Tajemný plamen královny Loany* nebo *Ostrov včerejšího dne*. Jejich úspěch někteří Ecovi kritici srovnávají s fenomenálním komerčním úspěchem *Stručné historie času* Stephena Hawkinga

– totiž že jde o knihu, která je více kupována než čtena, stručně řečeno o výzdobu knihovny.

Pravdou zůstává, že Ecovy romány právě svou vrstevnatou strukturou zcela přirozeně navazují na jeho teoretickou práci. Mnoho let předtím, než vydal *Jméno růže*, se Eco věnoval dekodování a sémiotické analýze populární kultury a jejích žánrů – od špionážních románů a bondovek přes komiksy až po pornografii. Přičtěte k tomu studium středověké estetiky, dvě soukromé knihovny ve dvou bytech čítající dohromady 50 tisíc svazků a brilantní systematické myšlení, s nímž se bezmála povinně seznamují studenti vysokých škol v Ecově návodu *Jak napsat diplomovou práci*. Výsledek musel být fascinující. A také je.

Ecova preciznost je dobře patrná na vzniku jeho stěžejního odborného díla *Teorie sémiotiky*. Původním Ecovým záměrem bylo sebrat vlastní starší italské texty o sémiotice a přeložit je pro anglicky mluvící publikum. V průběhu překladu však zjistil, že dochází k nápadným posunům významů, a proto se rozhodl s redakční pomocí raději napsat zcela novou knihu v angličtině. Tak vznikl v roce 1975 anglický originál *Teorie sémiotiky*, dodnes zcela klíčová pub-

likace v tomto oboru, která byla teprve o rok později přeložena „zpět“ do italštiny.

Přesto zůstane Eco v širším povědomí živý hlavně díky své románové tvorbě. Některé věty jeho postav by se měly tesat do kamene, aby se připomínaly každé společnosti v každé době. Namátkou jedna z Foucaultova kyvadla: „Každý komplexní problém má jednoduché řešení, které je vždycky špatné.“

Umberto Eco (+84)

Vystudoval středověkou filozofii a literaturu na univerzitě v Turíně,

absolvoval v roce 1954 práci o estetice v díle Tomáše Akvinského. Působil jako pedagog především na univerzitách v Turíně a v Bologni. Psal sloupky pro magazín *L'Espresso* nebo do britského *Guardianu*. Je autorem šesti románů a desítek esejů a odborných knih (*Dějiny krásy*, *Dějiny ošklivosti*, *Teorie sémiotiky*, *Hledání dokonalého jazyka v evropské kultuře* a mnoha dalších). Obdržel osmadvacet čestných doktorátů na různých světových univerzitách, Univerzita Karlova mu čestný titul udělit odmítla.

Finanční technologie reagují na změny v clientském chování

■ Svět finančních technologií se v současnosti dynamicky rozvíjí a přináší jednotlivcům i firmám nové možnosti. Příkladem jsou nové způsoby plateb nebo financování rozvíjejících se projektů. O současných trendech a budoucím vývoji se diskutovalo na únorové konferenci Inovace a nové technologie ve finančním sektoru, kterou v pražském CineStar Anděl zorganizovala společnost Media Events Company.

Markéta Žižková

V oblasti inovativních technologií a rozvoje nej-různějších start-upů jsou často za příklad dávány dvě země – USA a Izrael. Podle předsedy představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR Karla Havlíčka by si ale Češi měli brát příklad spíše ze států středoevropského regionu než se porovnávat s vývojem v Silicon Valley. „Základem je u nás bankovní financování. Dobrá zpráva je to, že bankovní prostředí v Česku je velmi vybavené,“ popisuje Havlíček. Tyto možnosti doplňují také různé inovační fondy, stále častěji se objevují strategičtí investoři, kteří si vyberou skupinu start-upů v určitém oboru, na který se soustředí. Výjimkou už dnes nejsou ani takzvané byznys andělé, kteří do rozvíjejících se pro-

jektů investují. Ze zahraniční zkušenosti by se Češi měli podle Havlíčka poučit v jednoduché myšlence – nezáleží vždy nutně na geniálnosti produktu, klíčová je rychlost a zvládnutí rizika.

OVĚŘENÍ IDENTITY

Moderní technologie se zároveň musí přizpůsobovat změnám lidského chování. Trend se projevuje i v oblasti plateb, domnívá se senior product manager ve společnosti MasterCard Luděk Slouka. „Vnímáme technologický posun ve světě služeb s přidanou hodnotou, a tedy i nutnost přesunout se společně s uživatelskými návyky do světa digitálních plateb. Je to přirozená evoluce toho, jak zákazníci fungují,“ říká Slouka. Základní výzvou ve světě digitálních plateb je podle něj problematika autentizace. Velká skupina uživatelů zapomíná heslo

a ráda by ho tak nahradila jinou formou ověřování. MasterCard proto v současnosti přichází s možností takzvaného biometrického procesu ověření identity. Inovativní projekty využívají identifikace za pomoci otisku prstu nebo rozeznávání obličeje. Vzhledem k otevřenosti Čechů vůči novým technologiím má společnost ambice nabízet tuto možnost brzy i v tuzemsku.

DO ČESKA PRONIKAJÍ NOVÉ FORMY FINANCOVÁNÍ. Andrea Laurenová, partnerka v Roklen Fin, představila equity crowdfunding, jednatel Fingood Marek Galetka mluvil o peer to peer půjčkách.

DOBA CLOUDOVÁ. Podle produktového manažera Českých radiokomunikací Marka Ernekera cloudové služby nabízejí efektivní navyšování výkonu.

PŘIPRAVENOST. Tuzemské malé a střední podniky i živnostníci jsou podle předsedy jejich asociace Karla Havlíčka otevřeni novým technologiím.

RADA NAD ZLATO. Czech ICT Alliance, kterou zastupoval Michal Zálešák, podporuje české start-upy jak finančně, tak především radami.

MODERNÍ PLATBY. Společnost MasterCard reaguje na požadavky zákazníků, kteří stále častěji využívají k platbám mobilní telefony, říká senior product manager společnosti Luděk Slouka.

ALTERNATIVNÍ ZPŮSOBY FINANCOVÁNÍ

Při rozvoji pomáhají firmám i jednotlivcům cloudové služby. Podle produktového manažera Českých radiokomunikací Marka Ernekera se mohou uživatelé setkat se třemi typy cloudu. Prvním je takzvaný private cloud, který je velmi přísně zabezpečený a je využíván například v bankovníctví. Na opačném pólu je velmi levný a přístupný veřejný cloud. Uprostřed pak stojí spojení obojího – hybridní cloud, který prozatím využívá velmi málo lidí. Technologické know-how posledních let přineslo podle Ernekera velké zjednodušení a nabízí zajímavá řešení. Hlavním prvkem při využívání cloudových služeb je přitom důvěra v bezpečnost. „Během našeho průzkumu jsme zjistili, že kritické množství lidí považuje bezpečnost jako ten prvek, který rozhoduje o tom, zda cloud využijí, nebo ne,“ vysvětluje Ernker s tím, že i hybridní cloud může toto kritérium naplnit.

Andrea Laurenová, partnerka v Roklen Fin, se zabývá otázkou financování rozvíjejících se firem.

Společnost plánuje do Česka v blízké budoucnosti přinést novinku, která již funguje v zahraničí – financování prostřednictvím equity crowdfundingu. Na jaře se tak spustí první podobná platforma na českém trhu s názvem Fundlift. „V určité velikosti ještě firma na bankovní financování nedosáhne,“ vysvětluje Lauren důvod, proč se společnosti poohlížejí po jiných formách financování. Motivací pro investory přitom podle ní není pouze finanční přínos (i když i ten přichází ve chvíli, kdy se firmě daří), ale také osobní zájem o určitý projekt. Důležitý je v takových případech prvek demokratizace kapitálu. Na rozdíl od minulých let dnes mají firmy více možností, jak se představit veřejnosti – být propagovány samotným investorem nebo právě získat alternativní možnost financování.

PŮJČKY MEZI LIDMI

Jednou z cest jsou takzvané peer to peer půjčky, tedy systém, kdy si lidé nebo firmy půjčují napřímo mezi sebou. V zahraničí jsou P2P platformy hojně využívány už zhruba deset let a představují skutečnou alternativu, díky níž různé skupiny klientů dosáhnou na finance, říká jednatel společnosti Fingood Marek Galetka. Pro investory je pak lákadlem zhodnocení nad běžný rámec a pocit svobody. „Lidé získají vlastní zkušenost a s tím spojené i finanční povědomí,“ popisuje další z výhod Galetka. Investoři v Česku jsou přitom podle něj různí. Někteří jsou velmi opatrní, jiné musí naopak samotná platforma upozorňovat na možná rizika.

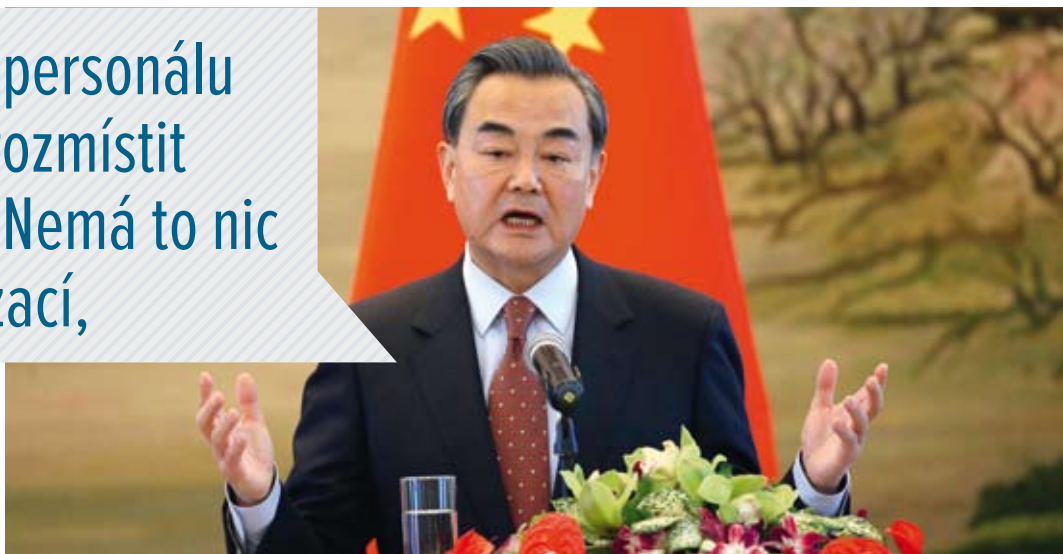
Podporu českým start-upům poskytuje Czech ICT Alliance. Podle jejího výkonného ředitele Michala Zálešáka potřebují rozvíjející se projekty radu, co dělat a nedělat. Další formou podpory je pomoc s financováním i networkingem. Zásadním bodem vývoje, který si ale mladé firmy ne vždy uvědomují, je potřeba testovat, zda je produkt pro koncového zákazníka vůbec zajímavý. „Důležité je zaměřit se na dlouhodobé projekty, které se start-upy smysluplně pracují, a nezaměřovat se jen na krátkodobé soutěže,“ uvádí Zálešák radu pro české prostředí.

Tvář dne

„K ochraně čínského personálu na ostrově je možné rozmístit tam obranné zbraně. Nemá to nic společného s militarizací,

řekl čínský ministr zahraničí Wang I po odhalení čínských raket země-vzduch na ostrově Woody
str. 10

Foto: ČTK

Komentář

Igor Záruba

Upečeno ještě zdaleka není

Kdepak avokádo, treska nebo pěna z manga. Během licitace o setrvání Velké Británie v EU, která zabrala šéfům států a vlád členských zemí po delší době více než jednu noc, vyrazila německá kancléřka Angela Merkelová do bruselských ulic. Cílem její páteční podvečerní vycházky se stal Place Jourdan, oblíbená adresa turistů i místních. „Po celých den nebylo v budově rady nic rozumného k snědku,“ vysvětlil bulváru Bild jeden ze členů delegace, proč si jeho šéfka vyrazila na proslavené hranolky. „Chtělo to něco dobrého na nervy,“ shodli se komentátoři s odkazem na to, že v paláci Justus Lipsius nebyl pouze hlad, ale také hustý vzduch.

Bezesporu byl. Skutečností ovšem je, že i když se atmosféra pročistila a unie si nad sobotním ránem mohla odychtnout, že o ostrovní království zatím nepřišla, nejistota zůstává. S tím rozdílem, že se hra o Británii

přesouvá z Belgie za kanál La Manche. Byla to ostatně německá kancléřka, byt' hladová či unavená, která se trefila do černého: „Přeji Davidu Cameronovi, aby se mu povedlo Británii přesvědčit.“

Jinak řečeno, aby britský premiér dokázal svým spoluobčanům vysvětlit, že členství v euroklubu pro ně pořád ještě má více výhod

Cameron se vyhlášením brzkého termínu referenda dostal pod tlak. Času na vysvětlování už není moc.

než nevýhod. A to bude zatraceně tvrdá práce. Vůdce konzervativců zabodoval v loňských všeobecných volbách slibem, že vypíše referendum o členství Britů v EU. Nyní, když se mu povedlo vnutit ostatním lídrům alespoň část svých požadavků, které si jeho země předem vymínila, má dveře k dodržení svého slova otevřené. A vstoupil do nich čelem: hlasování se má konat už 23. června.

Jenže některé okolnosti se za poslední dobu změnily. Může se docela dobře stát, že po výsledném „ne“ setrvání v EU se odporučí Cameron.

Čili politik, který vyhrál křeslo kritikou Bruselu, a zároveň muž, jenž se ocitl v roli někoho, kdo má po nemastném neslaném vítězství na summitu apelovat na lidi, aby nikam neodcházeli a hlasovali pro setrvání ve svazku.

Nebezpečí číhá v Cameronových vlastních stranických řadách. Ze silných domácích vah se za brexit staví ministr spravedlnosti Michael Gove, o němž se mluví jako o Cameronově nástupci. Premiéra naopak podporuje ministryně vnitra Theresa May. Oběma, stejně jako jejich stoupencům, musí Cameron začít srozumitelně vysvětlovat, čeho v Bruselu dosáhl, v čem je to pro ně dobře a co z toho plyne pro Británii jako celek.

Pořád jde o hodně. Politologové varují, že by odchod ostrovní mocnosti uvrhl unii do největší krize v její historii. Britské a zahraniční firmy se bojí fatálních následků pro své podnikání. Oponují jim hlasy z londýnské City. Další tlak se odvíjí od oznámeného data, času na rozhodování a přesvědčování není moc. Tím spíše, že se Evropa prohýbá pod stále méně zvladatelnou imigrační vlnou.

Zůstaneme-li u stravovací terminologie, šlo v Bruselu o předkrm. Hlavní chod teprve přijde. Upečeno není ani zdaleka.

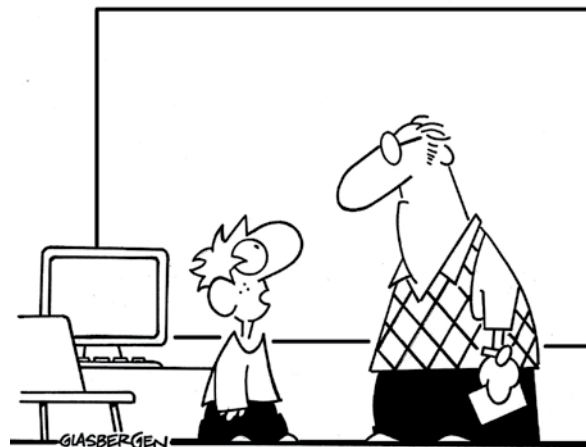
Glosa

Zemanovo memento

Naděje, že se Česká republika vyhne alespoň jedné úplně zbytečné ostudě, zřejmě definitivně padla. Vnučce Ferdinandu Peroutky Terezii Kaslové se nepodařilo domluvit se s Pražským hradem na mimosoudním smíru, takže na začátku března začne soud. U něj se Kaslová domáhá omluvy za výrok české hlavy státu, že její děd byl po část své kariéry fascinován nacistickou ideologií a Adolfem Hitlerem.

Je to jeden z nejbizarnějších společenských sporů, který se vleče už více než rok. Zeman své tvrzení opřel o vlastní nespolehlivou paměť. Vlně kritiky, která po výroku následovala, se však vzepřel s býčí zatvrdlostí. Jeho mluvčí od té doby studuje Peroutkovy texty, což bohužel na bývalém vášnivém redaktorovi komunistických Haló novin nezanechává žádné stopy. Jakkoli jde o marginální spor, stane se už nevyhnutelně mementem Zemanova prezidentství a jeho nakládání s kritikou, fakty a nesouhlasnými názory.

Martin Čaban

Omlouvám se, nemám domácí úkol. Pes mi ho vymazal.

SAMOSTATNĚ PRODEJNÝ SPECIÁL ČASOPISU F.O.O.D.

Dnes
vychází

Veselé Velikonoce

TRADIČNÍ VELIKONOČNÍ
RECEPTY

VELIKONOČNÍ DEKORACE

ČTYŘI PODOBY NÁDIVKY

RYCHLÉ JARNÍ POMAZÁNKY

BRUNCH PRO RODINU
A KOLEDNÍKY

JEN ZA 29 Kč

Berlinale vyhrál film o uprchlících

■ V Berlíně zvítězil dokumentární film. Český snímek *Nikdy nejsme sami* získal cenu čtenářů deníku *Tagesspiegel* určenou pro nejlepší film v sekci Forum.

Iva Přivřelová

Dokument *Oheň na moři* pozorující současnou uprchlickou krizi očima dvanáctiletého chlapce z ostrova Lampedusa, tranzitního místa tisíců migrantů, podle očekávání vyhrál 66. ročník filmového festivalu v Berlíně. Italský snímek, favorizovaný od druhého dne soutěže, natočil Gianfranco Rosi. Ten se svým dřívějším snímkem zvítězil už i na benátském festivalu díky pohledu na život kolem římské dálnice Sacro GRA. „Ohromila nás mimořádná velikost tohoto filmu, který spojuje politické stanovisko s uměním. To je srdce Berlinale,“ zdůvodnila výběr předsedkyně hlavní poroty Meryl Streepová. *Oheň na moři* se dostane do české distribuce.

Silné politické téma má i laureát Velké ceny poroty, hořká mozaika bosenské společnosti *Danise Tano-viče Smrt v Sarajevu*, která

Foto: Reuters

OČEKÁVANÉ VÍTĚZSTVÍ. Snímek *Oheň na moři* italského režiséra Gianfranca Rosiho si získal srdce poroty a tím i Zlatého medvěda. Film se objeví i v českých kinech.

se odehrává v krachujícím hotelu v den 100. výročí zavraždění Františka Ferdinanda. Nejlepší režisérkou byla zvolena manželka Oliviera Assayase, 35letá Francouzka Mia Hansen-Løveová za portrét stárnoucí učitelky filozofie v podání Isabelle Huppertové *Budoucnost*. I tento film přijde do českých kin stejně

jako tuniský *Hedi* o úniku od tradic a ceně za svobodu, oceněný za výkon herce Majda Mastoury a jinou porotou i za nejlepší debut. Právě o tuto cenu usiloval také snímek *Já Olga Hepnarová*, který ale nakonec z Berlína odjel s prázdnou.

Do Česka se dostane také dánská *Komuna*, tragikomedie o rozpadu rodiny

a zároveň vzpomínka Thomase Vinterberga na dětství, díky níž získala Stříbrného medvěda herečka Trine Dyrholmová. Polák Tomasz Wasilewski si odnesl sošku za scénář filmu *Spojené státy lásky*, čínská magická odysea *Říční proud* zaujala kamerou. Osmihodinovému černobílému pohledu na filipínskou revoluci proti

španělské nadvládě v 19. století *Ukolébavka pro truchlivé tajemství* patří cena Alfreda Bauera pro film otevírající nové perspektivy.

Novinka Petra Václava *Nikdy nejsme sami* získala cenu čtenářů deníku *Tagesspiegel* určenou pro nejlepší film v sekci Forum.

Autorka je spolupracovnicí redakce

Zemřela spisovatelka Harper Leeová

Ve věku 89 let v pátek zemřela americká spisovatelka Harper Leeová, autorka románu *Jako zabít ptáčka*. Za svou prvotinu popisující rasismem poznamenanou atmosféru městečka na americkém Jihu během třicátých let získala Leeová v roce 1961 Pulitzerovu cenu. Výtisků knihy, která vyšla v několika vydáních i v českém překladu, se po

celém světě prodaly desítky milionů. Pohřeb se uskuteční v úzkém rodinném kruhu.

Spisovatelská kariéra Leeové byla velmi netradiční – velkou slávu ji totiž vynesla prvotina, po níž se autorka na více než půlstoletí odmlčela. Teprve loni vydala svou druhou knihu *Postav hřídku*, kterou napsala v padesátých letech, ale rozhodla se ji teh-

dy nepublikovat. Právě druhý román slovně spisovatelky vyjde česky v nakladatelství Mladá fronta v květnu.

Jako zabít ptáčka patří k nejvýznamnějším dílům americké literatury 20. století. Příběh, jehož vypravěčkou je malá dívka, líčí události v jižanském městečku během hospodářské krize a vypořádává se s tématy rasové

nerovnosti a násilí. V roce 1962 byla kniha zfilmována a Gregory Peck za ztvárnění role otce malé hrdinky, právníka Atticuse Finche, získal Oscara.

Krátce po oznámení, že Leeová zemřela, začala řada osobností americké kultury a veřejného života i čtenářů vzdávat spisovatelce hold, zejména na sociálních sítích.

„Harper Leeová předběhla dobu a její mistrovské dílo *Jako zabít ptáčka* Ameriku popostrčilo, aby s ní držela krok,“ uvedl ve svém prohlášení bývalý prezident George Bush mladší, který spisovatelce v roce 2007 udělil nejvyšší americké civilní vyznamenání, Prezidentskou medaili svobody. /čtk/

Šokující holokaust

■ Do kin vstupuje maďarský snímek Saulův syn, který se stal senzací festivalu v Cannes. Je zcela novým pohledem na nacistické hrůzy za druhé světové války.

Stanislav Šulc

V době silící extremizace evropských národních států vzniklo dílo ukazující, kam vyhození národních ideálů vede. Maďarský režisér László Nemes na filmová plátna převedl otřesnou zkušenost, která do dějin vstoupila pod názvem nacistický koncentrační tábor. A učinil tak způsobem, který je pravým opakem přístupu Stevena Spielberga a jeho snímku Schindlerův seznam. Místo uhlazené, přeestetizované a tematicky smířlivé podívané Nemes staví syrovost, mechaničnost a nekompromisnost, kterou jsme v kinech v souvislosti s holokaustem ještě neviděli.

Příběh snímku je banální. Saul Auslander je členem osvětelského Sonderkomanda, jehož členové mají na starosti úklid „kusů“ odpravených v plynové komoře. Při jedné směně se dostane k chlapci, který přežije, a až přivolaný lékař jej zbaví trápení. V Saulovi se definitivně láme psychika, chlapce pojme za vlastního syna a chce jej pohřbít podle tradice. Jeho pachtění ale neustále naráží.

Nemes snímek staví na zdánlivě jednoduchém nápadu. Až na drobné výjimky sleduje pouze Saula. Ten je uprostřed obrazu, kamera ostří jen na něj, vše ostatní je zcela rozostřeno a divák tak jen tuší obrazy hrůz, jež tvoří Saulovu každodennost. O to důležitější je zvuková stopa. Kvílení, řev, babylon jazyků, peče, neustálé vykládání a nakládání čehokoli, ta směs je ohlušující a vyvolává větší závat než nejvýraznější scény ze Schindlera. Úvodní minuty pak jsou téměř nesnesitelné a pachut' v ústech zůstane až do otřesného finále.

Saulův syn je přesně tím filmem, jež lze označit za událost. Pravděpodobně získá Oscara za nejlepší neanglicky mluvený film. Přesto se musíme ptát, zda je to dost? Saul je po všech stránkách výraznější než Schindler, přesto právě Spielbergův film získal Oscarů sedm a je stále považován za etalon hraného filmu o holokaustu. Saul však odmítá tradiční dramaturgické postupy, postavy nedělí na dobré a špatné, není zde ani náznak smíření. Jen vykreslení zmechanizování vraždy a šílenství s ním spojené. A to je v dnešní době asi až příliš na úspěch.

Saulův syn

(drama, Maďarsko, 107 minut)

Režie: László Nemes

Hrají: Géza Röhrig, Levente Molnár, Urs Rechn

Premiéra: 18. února

Hodnocení: 100 %

Tipy

E15

ČT2 • pondělí 20.55

DOKONALÉ MRAKORDRAPY

V srdci britské metropole vyrůstá Leadenhall Building – budova, jež díky svému tvaru získala příznačnou přezdívku Struhadlo. Dokumentární film hodnotí nové centrum Londýna.

ČT2 • pondělí 23.55

PŘESTŘELKA U O.K. CORRALU

Film režiséra Johna Sturgese z roku 1957 představuje jednu z nejznámějších verzí legendární bitky. Snímek díky hvězdnému obsazení patřil k prestižním projektům.

euro

...je dobré vědět

Štěstí je pracovní věc

Takhle zvětrává kapitalismus – firmy najímají ředitele pro štěstí svých zaměstnanců

Čtete v týdeníku Euro. Právě v prodeji.

www.euro.cz

Fotoreportáž

TŘETÍ V NHL. Hokejový útočník Jaromír Jágr zařídil dvěma góly výhru Floridy 3:1 nad Winnipegem a se 742 trefami přeskočil v historické tabulce střelců NHL třetího Bretta Hulla. Před českým hráčem, který v pondělí oslavil 44. narozeniny, tak v pořadí kanonýrů zůstávají už jen dvě legendy soutěže – Gordie Howe (801 gólů) a Wayne Gretzky (894). „Když jsem dostal k narozeninám dort, přál jsem si být kanonýrem. Doposud to fungovalo, takže možná taky předstihnu i Gordieho a Wayne Gretzského taky. Kdo ví,“ prohlásil Jágr. Na snímku ❶ střílí ve druhé třetině svůj první gól brankáři Winnipegu Michaelovi Hutchinsonovi. Raduje se z něho ❷ se spoluhráči Jussi Jokinenem (číslo 36) a Dmijem Kulikovem (číslo 7). Druhý gól pak Jágr oslavoval ve třetí třetině (❸ a ❹).

